

ΛΑΤΙΝΙΚΑ**1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ****Κείμενο I**

Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemov̄icum, occiditur; dux Arvernōrum vivus in fugā comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur; magnus numerus hostium capitur atque interficitur;

Κείμενο II

Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur et ipse de viā fessus ibi dormivisse. Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergīt ad proximam speluncam;

Κείμενο III

Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnovit; extractum imperatorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miseratur. Postero die Claudius imperator factus est.

Παρατηρήσεις:

A. Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20**Εισαγωγή-Λεξιλογικές παρατηρήσεις**

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α' και δίπλα σε αυτό τον αριθμό της λέξης ή φράσης από τη στήλη Β' που συμπληρώνει ορθά το νόημά της, σύμφωνα με το περιεχόμενο της εισαγωγής του σχολικού βιβλίου.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
α. Στην περιγραφική διαίρεση δεν περιλαμβάνεται η αναφορά σε:	i. αρχαϊκή εποχή ii. ύστερη αρχαιότητα iii. αυτοκρατορική εποχή.
β. Στα φυσικά χαρακτηριστικά της Λατινικής δεν περιλαμβάνονται:	i. η στιβαρότητα, η λογική και συντακτική οργάνωση ii. η λογική και συντακτική οργάνωση, η τάση για λιτό, συγκεκριμένο και

	κατανοητό λόγο· iii. τα καλολογικά στοιχεία.
γ. Συμβατικό πέρας της κλασικής εποχής θεωρείται ο θάνατος:	i. του Ιουλίου Καίσαρα· ii. του Οκταβιανού Αυγούστου· iii. του Τραϊανού.
δ. Στους πεζογράφους των χρόνων του Κικέρωνα δεν ανήκει:	i. ο Γάιος Ιούλιος Καίσαρ· ii. ο Κορνήλιος Νέπως· iii. ο Τίτος Λίβιος.
ε. Στους ποιητές των αυγούστειων χρόνων δεν ανήκει:	i. ο Βαλέριος Κάτουλλος· ii. ο Προπέρτιος· iii. Ο Οβίδιος.

Μονάδες 10

B2. *Postero die Claudius imperator factus est.* Με ποιο τρόπο ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας και ποιες ήταν οι συνέπειες του τρόπου με τον οποίο συνέβη, σύμφωνα με τις ιστορικές σας γνώσεις;

Μονάδες 10

B3. Με ποια λατινική λέξη του κειμένου συνδέεται ετυμολογικά καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής;

- i. Βιοπάλη
- ii. Φλοίσβος
- iii. Ρεβέρ
- iv. Τρακτέρ
- v. τουρμπίνα

Μονάδες 5

B4. Να επιλέξετε από τον πίνακα τη λατινική φράση που ταιριάζει και να συμπληρώσετε κάθε περίοδο λόγου. Δύο στοιχεία περισσεύουν.

de facto, status quo, persona non grata, tabula rasa, modus vivendi, de profundis, carpe diem
--

- α. Μετά το απρόσμενο καρδιακό επεισόδιο που υπέστη, η υγιεινή διατροφή έγινε για τον πατέρα μου.....
- β. Ο Οράτιος στην πιο διάσημη οδή του προέτρεπε τη Λευκονόη «.....», συμβουλευοντάς την να αδιαφορεί για το αβέβαιο μέλλον και να ενδιαφέρεται μόνο για το σήμερα.
- γ. Υπάρχει απορία για το πώς θα κλείσουν τα σύνορα της Ελλάδας, ώστε να μη διαδοθεί η πανδημία από τους τουρίστες του εξωτερικού.
- δ. Η ψυχή ενός μικρού παιδιού αποτελεί και χρειάζεται εκπαίδευση και εμπειρίες για να γίνει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα.
- ε. Το μιας χώρας ορίζεται από την κυβερνητική της αρχή, το ισχύον πολίτευμα και την ηθική διάπλαση των πολιτών της.

Μονάδες 5

- Γ1. α. Να εντοπίσετε τα θηλυκά ουσιαστικά σε όλα τα παραπάνω αποσπάσματα και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού. (μονάδες 8)
- β. Στο απόσπασμα γ (Lectio XX) να εντοπίσετε ένα δευτερόκλιτο και ένα τριτόκλιτο επίθετο και να τα μεταφέρετε στη γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκονται. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

- Γ2. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τις ζητούμενες πληροφορίες:

	Είδος αντωνυμίας	Αντίστοιχη πτώση άλλου αριθμού
<i>ipse</i>		
<i>quosdam</i>		
<i>eius</i>		
<i>suos</i>		
<i>his</i>		

Μονάδες 10

- Γ3. α. *fit, referuntur, interficitur*: Να γράψετε το β' ενικό οριστικής ενεστώτα και το απαρέμφατο ενεστώτα στη φωνή που βρίσκονται οι τύποι. (μονάδες 6)
- β. Στο απόσπασμα β (Lectio XVIII) να εντοπίσετε ένα απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου και μια μετοχή παθητικού παρακειμένου. Στη συνέχεια να μεταφέρετε το

πρώτο στον αντίστοιχο τύπο μέλλοντα ενεργητικής φωνής, αφού λάβετε υπόψη σας το υποκείμενό του, και τη δεύτερη στη μετοχή ενεργητικού ενεστώτα.

(μονάδες 2)

- γ. Στο απόσπασμα γ (Lectio XX) να εντοπίσετε ένα αποθετικό ρήμα και να γράψετε το β' ενικό οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται.

(μονάδες 2)

Μονάδες 10

Δ1. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για τη συντακτική αναγνώριση των παρακάτω όρων:

α. vivus	<p>i. επιθετικός προσδιορισμός στον όρο dux'</p> <p>ii. αντικείμενο του ρήματος comprehenditur'</p> <p>iii. επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στον όρο dux.</p>
β. fluvium	<p>i. παράθεση στον όρο Tiberim'</p> <p>ii. επεξήγηση στον όρο Tiberim'</p> <p>iii. επιθετικός προσδιορισμός στον όρο Tiberim.</p>
γ. partem	<p>i. αντικείμενο του ρήματος sensit'</p> <p>ii. υποκείμενο του απαρεμφάτου abesse'</p> <p>iii. κατηγορούμενο μέσω του abesse.</p>
δ. ab his	<p>i. εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο ρήμα delatus est'</p> <p>ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης στο ρήμα delatus est'</p> <p>iii. εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα delatus est.</p>
ε. imperator	<p>i. υποκείμενο του ρήματος factus est'</p> <p>ii. αντικείμενο του ρήματος factus est'</p> <p>iii. κατηγορούμενο του υποκειμένου Claudius μέσω του συνδετικού ρήματος factus est.</p>

Μονάδες 10

Δ2. Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur:

Να ξαναγράψετε την παραπάνω πρόταση, αντικαθιστώντας το ρήμα fertur

- α. με τη φράση Homines ferunt και
- β. με τη φράση Hercules tradidit.

Σε κάθε περίπτωση να προχωρήσετε στις απαραίτητες αλλαγές και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου.

Μονάδες 10**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****Μετάφραση**

- α. Γίνεται μεγάλη σφαγή. Ο Σεδούλιος, στρατηγός και ηγεμόνας των Λεμοβίκων, σκοτώνεται· ο στρατηγός των Αρβέρνων συλλαμβάνεται ζωντανός κατά τη φυγή· εβδομήντα τέσσερα στρατιωτικά λάβαρα παραδίδονται στον Καίσαρα· μεγάλος αριθμός εχθρών συλλαμβάνεται και σκοτώνεται·
- β. Κοντά στον Τίβερη ποταμό λέγεται ότι ο Ηρακλής ξεκούρασε τα βόδια και ότι ο ίδιος κουρασμένος από τον δρόμο κοιμήθηκε εκεί. Τότε ο Κάκος ο βοσκός, έχοντας εμπιστοσύνη στις δυνάμεις (του), τράβηξε μερικά βόδια από τις ουρές σε μια σπηλιά, γυρισμένα ανάποδα. Μόλις ο Ηρακλής, αφού σηκώθηκε από τον ύπνο, κοίταξε το κοπάδι και κατάλαβε ότι έλειπε ένα μέρος, κατευθύνεται στην πιο κοντινή σπηλιά.
- γ. Ένας στρατιώτης, που έτρεχε εδώ κι εκεί, παρατήρησε τα πόδια του· τον αναγνώρισε που κρυβόταν· αφού τον τράβηξε έξω, τον προσαγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος και έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας.

Εισαγωγή-Λεξιλογικές παρατηρήσεις**B1. Εισαγωγή – Πολλαπλή επιλογή**

• α. → iii • β. → iii • γ. → ii • δ. → iii • ε. → i

B2. Σύνδεση κειμενικών αναφορών με τις πληροφορίες του εισαγωγικού σημειώματος

Μετά τη δολοφονία του Καλιγούλα, ο Τιβέριος Κλαύδιος Νέρωνας, ο κεντρικός «ήρωας» του αποσπάσμάτος μας, κατέφυγε σε μια θερινή οικία για να σωθεί από τους δολοφόνους του αυτοκράτορα. Αν και ουσιαστικά ήταν απλώς ένας περιφρονημένος ανιψιός του αυτοκράτορα Τιβερίου, τυπικά αποτελούσε κίνδυνο για τους συνωμότες, καθώς συνδεόταν με την αυτοκρατορική οικογένεια για αυτό αναζήτησε τη σωτηρία πίσω από μία κουρτίνα. Ένας, όμως, από τους στρατιώτες που είχαν σταλεί να τον συλλάβουν παρατήρησε τα πόδια του που εξέιχαν και, αφού τον τράβηξε έξω, τον προσφώνησε με τον τίτλο του αυτοκράτορα. Στη συνέχεια τον οδήγησε στους συντρόφους του, οι οποίοι -από κοινού- τον μετέφεραν στο στρατόπεδό τους για να αποφασιστεί η τύχη του. Εκεί, ο Κλαύδιος υποσχέθηκε στους στρατιώτες που τον είχαν συλλάβει μεγάλη χρηματική αμοιβή με αντίτιμο τη σωτηρία του και την ανακήρυξή του σε αυτοκράτορα. Την ώρα που η Σύγκλητος συζητούσε το ενδεχόμενο αποκατάστασης της δημοκρατίας, ο στρατός παρενέβη διορίζοντας τον Κλαύδιο αυτοκράτορα, ο οποίος ήταν «ο πρώτος αυτοκράτορας που εξαγόρασε με χρήματα την αφοσίωση του στρατού», όπως παρατηρεί ο ιστορικός Σουητώνιος. Έτσι άνοιξε ο δρόμος για

τη διαρκώς αυξανόμενη πολιτική επιρροή του στρατού στην μελλοντική πορεία των πολιτικών ζητημάτων της αυτοκρατορίας.

B3. Ετυμολογικοί συσχετισμοί

- i. βιοπάλη→ vitae
- ii. φλοίσβος→fluvium
- iii. ρεβέρ→aversos
- iv. τρακτέρ→extractum
- v. τουρμπίνα→turba

B4. Λατινικές φράσεις σε προτασιακό περιβάλλον της Νέας Ελληνικής

- α. Μετά το απρόσμενο καρδιακό επεισόδιο που υπέστη, η υγιεινή διατροφή έγινε για τον πατέρα μου **modus vivendi**.
- β. Ο Οράτιος στην πιο διάσημη ωδή του προέτρεπε τη Λευκονόη «**carpe diem**», συμβουλεύοντάς την να αδιαφορεί για το αβέβαιο μέλλον και να ενδιαφέρεται μόνο για το σήμερα.
- γ. Υπάρχει απορία για το πώς θα κλείσουν **de facto** τα σύνορα της Ελλάδας, ώστε να μη διαδοθεί η πανδημία από τους τουρίστες του εξωτερικού.
- δ. Η ψυχή ενός μικρού παιδιού αποτελεί **tabula rasa** και χρειάζεται εκπαίδευση και εμπειρίες για να γίνει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα.
- ε. Το **status quo** μιας χώρας ορίζεται από την κυβερνητική της αρχή, το ισχύον πολίτευμα και την ηθική διάπλαση των πολιτών της.

Γραμματικές παρατηρήσεις**Γ1. α. Εντοπισμός θηλυκών ουσιαστικών και μεταφορά τους στον άλλο αριθμό**

- caedes → caedes
- fugā → fugis
- viā → viis
- viribus → vi
- speluncam → speluncas
- caudis → caudā
- partem → partes
- turba → turbae

β. Εντοπισμός β' κλιτου και γ' κλιτου επιθέτου και μεταφορά τους στον άλλο αριθμό

- επίθετο β' κλίσης: trepidus → trepidi
- επίθετο γ' κλίσης: tristis → tristes

Γ2. Συμπλήρωση πίνακα με αντωνυμίες

	Είδος αντωνυμίας	Αντίστοιχη πτώση άλλου αριθμού
Iipse	δεικτική (ως οριστική)	Ipsi
quosdam	αόριστη επιθετική	quendam
Eius	δεικτική (ως επαναληπτική)	eorum
Suos	κτητική	Suum
His	δεικτική	Hoc

Γ3. α. Τα ρήματα fio, fero, facio

- β' ενικό οριστικής ενεστώτα: fis, referris /-re, interficeris /-re
- απαρέμφατο ενεστώτα: fieri, referri, interfici

β. •απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου:

refecisse → refecturum esse

- **μετοχή παθητικού παρακειμένου:** aversos → avertentes

γ. αποθετικό ρήμα: miseratur

- β' ενικό οριστικής ενεστώτα: miseraris /-re
- β' ενικό οριστικής μέλλοντα: miseraberis /-re

Συντακτικές παρατηρήσεις
Δ1. Συντακτική αναγνώριση όρων – Πολλαπλή επιλογή

- α. → iii • β. → I • γ. → ii • δ. → I • ε. → iii

Δ2. Απαρεμφατική σύνταξη

α. Homines ferunt prope Tiberim fluvium **Herculem** boves refecisse.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται σε πτώση αιτιατική (Herculem), γιατί υπάρχει ετεροπροσωπία

β. Hercules tradidit prope Tiberim fluvium boves **se** refecisse.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στην ταυτοπροσωπία κανονικά δεν παραλείπεται. Ως υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται αιτιατική πτώση προσωπικής αντωνυμίας. Πρόκειται για λατινισμό.

2^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ**Κείμενο**

Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum ? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit ? [...] nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem. [...]

Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. [...] Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. [...] Haec casu ad turrinam adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Ciceronem defertur.

Παρατηρήσεις:

Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 40

B1. α. Να τοποθετήσετε τις παρακάτω λέξεις στους άλλους βαθμούς, διατηρώντας την πτώση το γένος και τον αριθμό, όπου χρειάζεται: *primum*, *libera* (το: 2ο), *diu*, *inopes*, *intra* (: το παραγόμενο επίθετο, στην ονομαστική ενικού στο θηλυκό γένος).

Μονάδες 5

B1. β. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι.

Longa και **infelix**: το επίρρημα στον θετικό βαθμό

filium: η κλητική ενικού

tempus: η κλητική πληθυντικού

inopes: η γενική πληθυντικού

Hoc: η δοτική ενικού και η αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος

quis: η αιτιατική ενικού και πληθυντικού στο θηλυκό γένος

cuidam: η ονομαστική ενικού στο ουδέτερο γένος

casu: η δοτική πληθυντικού

turrinam: η αφαιρετική ενικού

Μονάδες 9

B2. α. Να γραφούν οι ζητούμενοι ρηματικοί τύποι.

manet: το α' ενικό Οριστικής Παρατατικού της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας

possum: το α' πληθυντικό Υποτακτικής Υπερσυντελικού

pergis: το απαρέμφατο Παρακειμένου στην ίδια φωνή

metuat: ο ίδιος τύπος στον Παρατατικό

ferunt: το β' ενικό Προστακτικής Ενεστώτα στην παθητική φωνή

persuadet: το γ' πληθυντικό Οριστικής Μέλλοντα στην παθητική φωνή

abiciat: το β' πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα στην παθητική φωνή

adire: η γενική ενικού της μετοχής Ενεστώτα

Μονάδες 8

B2. β. «pati»: Να γραφούν οι τύποι που δανείζεται το ρήμα (από το οποίο προέρχεται ο παραπάνω ρηματικός τύπος) από την Ενεργητική Φωνή.

Μονάδες 6

B3. «Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum»: Να μεταφερθούν οι κλιτοί τύποι της παραπάνω περιόδου στον άλλο αριθμό ώστε να προκύπτει λογικά αποδεκτό νόημα.

Μονάδες 2

Γ1. α. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω λέξεων/ φράσεων: *exsulem, mortua, a quo, dumtaxat, amicorum, ex captivis.*

Μονάδες 6

Γ1. β. «ut primum exsulem deinde hostem te viderem»:

i) Να αναγνωρίσετε πλήρως την πρόταση συντακτικά (είδος [1 μ.], εισαγωγή [1μ.], εκφορά [2 μ.], συντακτική λειτουργία [1 μ]).

ii) Να την μετατρέψετε στην αντίστοιχη αναφορική επιρρηματική, διατηρώντας τη χρονική βαθμίδα. (1 μονάδα)

Μονάδες 6

Γ1. γ. «nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem»:

i) Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (3 μονάδες) και στη συνέχεια να κάνετε τις απαραίτητες μετατροπές ώστε να δηλώνεται η ανοιχτή υπόθεση στο παρελθόν. (1 μονάδα)

ii) Να συμπύξετε την υποθετική πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή. (1 μονάδα)

Μονάδες 5

Γ1. δ. Στο δεύτερο κείμενο να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες πλάγιες ερωτηματικές και να αναφέρετε τον τρόπο εισαγωγής και τον συντακτικό τους ρόλο.

Μονάδες 4

Γ2. α. «exulantem»: Να αναλύσετε τη μετοχή χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο cum με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 2

Γ2. β. «Num ad hostem veni?»: Να κάνετε την απαραίτητη αλλαγή ώστε να διατυπωθεί άλλου είδους ρητορική ερώτηση.

Μονάδα 1

Γ2. γ. «quae te genuit atque aluit», «Haec [...] a quodam milite [...] ad Ciceronem defertur»: Να γίνει αλλαγή σύνταξης στις παραπάνω προτάσεις.

Μονάδες 4

Γ2. δ. Οι παρακάτω φράσεις να δηλωθούν ισοδύναμα:

i) *ex equitibus Gallis:*

ii) *tertio post die:*

Μονάδες 2

3^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Κείμενο I

Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemov̄icum, occiditur; dux Arvernōrum vivus in fugā comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur; magnus numerus hostium capitur atque interficitur;

Κείμενο II

Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur et ipse de viā fessus ibi dormivisse. Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitātus, gregem aspexit et partem abesse sensit, perguit ad proximan speluncam;

Κείμενο III

Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnovit; extractum imperatorem eum salutavit. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miseratur. Postero die Claudius imperator factus est.

Παρατηρήσεις:

A. Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. Εισαγωγή-Λεξιλογικές παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α' και δίπλα σε αυτό τον αριθμό της λέξης ή φράσης από τη στήλη Β' που συμπληρώνει ορθά το νόημά της, σύμφωνα με το περιεχόμενο της εισαγωγής του σχολικού βιβλίου.

A	B
α. Στην περιγραφική διαίρεση δεν περιλαμβάνεται η αναφορά σε:	i. αρχαϊκή εποχή· ii. ύστερη αρχαιότητα· iii. αυτοκρατορική εποχή.
β. Στα φυσικά χαρακτηριστικά της Λατινικής δεν περιλαμβάνονται:	i. η στιβαρότητα, η λογική και συντακτική οργάνωση· ii. η λογική και συντακτική οργάνωση, η τάση για λιτό, συγκεκριμένο και κατανοητό λόγο· iii. τα καλολογικά στοιχεία.
γ. Συμβατικό πέρας της κλασικής εποχής θεωρείται ο θάνατος:	i. του Ιουλίου Καίσαρα· ii. του Οκταβιανού Αυγούστου· iii. του Τραϊανού.

<p>δ. Στους πεζογράφους των χρόνων του Κικέρωνα δεν ανήκει:</p>	<p>i. ο Γάιος Ιούλιος Καίσαρ· ii. ο Κορνήλιος Νέπως· iii. ο Τίτος Λίβιος.</p>
<p>ε. Στους ποιητές των αυγούστειων χρόνων δεν ανήκει:</p>	<p>i. ο Βαλέριος Κάτουλλος· ii. ο Προπέρτιος· iii. Ο Οβίδιος.</p>

Μονάδες 10

B2. *Postero die Claudius imperator factus est:* Με ποιο τρόπο ο Κλαύδιος έγινε αυτοκράτορας και ποιες ήταν οι συνέπειες του τρόπου με τον οποίο συνέβη, σύμφωνα με τις ιστορικές σας γνώσεις;

Μονάδες 10

B3. Με ποια λατινική λέξη του κειμένου συνδέεται ετυμολογικά καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής;

i. βιοπάλη ii. παράφορος iii. Ρεβέρ iv. τρακτέρ v. τουρμπίνα

Μονάδες 5

B4. Να επιλέξετε από τον πίνακα τη λατινική φράση που ταιριάζει και να συμπληρώσετε κάθε περίοδο λόγου. Δύο στοιχεία περισσεύουν.

de facto, status quo, persona non grata, tabula rasa, modus vivendi, de profundis, carpe diem

- α.** Μετά το απρόσμενο καρδιακό επεισόδιο που υπέστη, η υγιεινή διατροφή έγινε για τον πατέρα μου.....
- β.** Ο Οράτιος στην πιο διάσημη ωδή του προέτρεπε τη Λευκονόη «.....», συμβουλεύοντάς την να αδιαφορεί για το αβέβαιο μέλλον και να ενδιαφέρεται μόνο για το σήμερα.
- γ.** Υπάρχει απορία για το πώς θα κλείσουν τα σύνορα της Ελλάδας, ώστε να μη διαδοθεί η πανδημία από τους τουρίστες του εξωτερικού.
- δ.** Η ψυχή ενός μικρού παιδιού αποτελεί και χρειάζεται εκπαίδευση και εμπειρίες για να γίνει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα.
- ε.** Το μιας χώρας ορίζεται από την κυβερνητική της αρχή, το ισχύον πολίτευμα και την ηθική διάπλαση των πολιτών της.

Μονάδες 5

Γραμματικές παρατηρήσεις

Γ1. α. Να εντοπίσετε τα θηλυκά ουσιαστικά σε όλα τα παραπάνω αποσπάσματα και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

(μονάδες 8)

β. Στο απόσπασμα γ (Lectio XX) να εντοπίσετε ένα δευτερόκλιτο και ένα τριτόκλιτο επίθετο και να τα μεταφέρετε στη γενική πληθυντικού στο γένος που βρίσκονται.

(μονάδες 2)

Μονάδες 10

Γ2. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τις ζητούμενες πληροφορίες:

	Είδος αντωνυμίας	Αντίστοιχη πτώση άλλου αριθμού
<i>ipse</i>		
<i>quosdam</i>		
<i>eius</i>		
<i>suos</i>		
<i>his</i>		

Μονάδες 10

Γ3. α. *fit, referuntur, interficitur*: Να γράψετε το β' ενικό οριστικής ενεστώτα και το απαρέμφατο ενεστώτα στη φωνή που βρίσκονται οι τύποι.

(μονάδες 6)

β. Στο απόσπασμα β (Lectio XVIII) να εντοπίσετε ένα απαρέμφατο ενεργητικού παρακειμένου και μια μετοχή παθητικού παρακειμένου. Στη συνέχεια να μεταφέρετε το πρώτο στον αντίστοιχο τύπο μέλλοντα ενεργητικής φωνής, αφού λάβετε υπόψη σας το υποκείμενό του, και τη δεύτερη στη μετοχή ενεργητικού ενεστώτα.

(μονάδες 2)

γ. Στο απόσπασμα γ (Lectio XX) να εντοπίσετε ένα αποθετικό ρήμα και να γράψετε το β' ενικό οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στη φωνή που βρίσκεται.

(μονάδες 2)

Μονάδες 10

Συντακτικές παρατηρήσεις

Δ1. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για τη συντακτική αναγνώριση των παρακάτω όρων:

α. vivus	i. επιθετικός προσδιορισμός στον όρο dux´ ii. αντικείμενο του ρήματος comprehenditur´ iii. επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στον όρο dux.
β. fluvium	i. παράθεση στον όρο Tiberim´ ii. επεξήγηση στον όρο Tiberim´ iii. επιθετικός προσδιορισμός στον όρο Tiberim.
γ. partem	i. αντικείμενο του ρήματος sensit´ ii. υποκείμενο του απαρεμφάτου abesse´ iii. κατηγορούμενο μέσω του abesse.
δ. ab his	i. εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο ρήμα delatus est´ ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης στο ρήμα delatus est´ iii. εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα delatus est.
ε. imperator	i. υποκείμενο του ρήματος factus est´ ii. αντικείμενο του ρήματος factus est´ iii. κατηγορούμενο του υποκειμένου Claudius μέσω του συνδετικού ρήματος factus est.

Μονάδες 10

Δ2. Prope Tiberim fluvium Hercules boves refecisse fertur:

Να ξαναγράψετε την παραπάνω πρόταση, αντικαθιστώντας το ρήμα fertur

- α.** με τη φράση Homines ferunt και
β. με τη φράση Hercules tradidit.

Σε κάθε περίπτωση να προχωρήσετε στις απαραίτητες αλλαγές και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου.

Μονάδες 10